

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาในยุคนกเบิกของการศึกษามดบนเรือนยอดไม้ในประเทศไทย ซึ่งผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เรือนยอดไม้ในพื้นที่ป่าดิบชื้นระดับต่ำของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตองนาซ่าง เป็นแหล่งรวบรวมความหลากหลายและความชุกชุมของมดที่สำคัญพื้นที่หนึ่ง โดยพบมดถึง 12,174 ตัว จาก 118 ชนิด 29 สกุล 6 วงศ์ย่อย ประกอบไปด้วยวงศ์ย่อย Formicinae, Myrmicinae, Pseudomyrmecinae, Ponerinae, Dolichoderinae และ Aenictinae มีจำนวนชนิดมากที่สุดตามลำดับ ในระดับสกุลพบ *Polyrhachis* มีจำนวนชนิดมากที่สุด รองลงมาคือ *Camponotus*, *Crematogaster* และ *Tetraoponera* ตามลำดับ ส่วนมดในสกุลอื่นๆ มีจำนวนชนิดในแต่ละสกุลเพียง 1 ถึง 2 ชนิดต่อสกุล ในระดับชนิดมดที่จัดเป็นชนิดพันธุ์เด่นและมีความชุกชุมเรียงตามลำดับดังนี้ *Camponotus (Karavaevia) sp.1*, *Dolichoderus thoracicus* (Fr. Smith), *Technomyrmex sp.1*, *Camponotus (Tanaemyrmex) sp.2*, *Camponotus (Colobopsis) leonadi* Emery, *Tetraoponera attenuata* Fr. Smith, *Camponotus (Tanaemyrmex) sp.1*, *Polyrhachis (Myrmhopla) bicolor* Fr. Smith, *Polyrhachis (Myrmothrinax) sp. 1*, *Polyrhachis (Myrmhopla) tibialis* Fr. Smith และ *Meranoplus castaneus* (Fr. Smith)

ผลจากการเปรียบเทียบจำนวนชนิดในระดับสกุลและจำนวนตัวของชนิดพันธุ์เด่นระหว่างพื้นที่ศึกษาพบว่าในพื้นที่แปลงศึกษาขอบป่ามีจำนวนชนิดของมดในกลุ่มสกุลอื่นๆ มากกว่าแปลงศึกษาด้านในป่า โดยชนิดมดที่พบเพิ่มเข้ามาเป็นสกุลมดที่มีรายงานการแพร่กระจายอยู่ตามพื้นดินและตามไม้พื้นล่าง ซึ่งชนิดมดที่มีความชุกชุมของจำนวนตัวสูงในพื้นที่แปลงศึกษาขอบป่าคือ *D. thoracicus*, *Technomyrmex sp.1* และ *M. castaneus* ส่วน *C. (Karavaevia) sp.1* พบมีจำนวนตัวสูงในพื้นที่แปลงศึกษาด้านในป่า

ผลของฤดูกาลโดยใช้ปริมาณน้ำฝนเป็นเกณฑ์พบว่าสกุล *Polyrhachis* มีจำนวนชนิดสูงขึ้นในช่วงฤดูแล้ง มีชนิดที่พบมีจำนวนตัวเพิ่มขึ้นในช่วงฤดูแล้งคือ *Technomyrmex sp.1* การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของปริมาณอาหารตามช่วงฤดูกาลอาจเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลในมดเหล่านี้

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมดที่ปรากฏบนเรือนยอดไม่ว่ามีความจำเพาะเจาะจงกับชนิดพันธุ์พืชหรือไม่เนื่องจากมีมดหลายๆ ชนิดมีความจำเพาะเจาะจงกับต้นไม้ที่ปรากฏในป่าดิบชื้น
2. ในมดหลายๆ สกุลที่มีความหลากหลายชนิดสูงบนเรือนยอดไม้ในครั้งนี้อาจมีการศึกษาต่อเกี่ยวกับขอบเขตการแพร่กระจายที่มีชี้อยู่เฉพาะในป่าดิบชื้น แต่หากศึกษาในหลายๆ สภาพพื้นที่ อาทิ สวนยางพารา หรือสวนไม้ผล และแม้กระทั่งต้นไม้ที่ปรากฏอยู่ในสวนสาธารณะ ก็อาจทำให้เข้าใจถึงสังคมมดที่อาศัยอยู่บนเรือนยอดไม้มากยิ่งขึ้น
3. ป่าโตงนาช่างมีลักษณะพื้นที่ที่มีความหลากหลายสูงการตรวจสอบผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่หากมีการวางแปลงที่ครอบคลุมหลายๆ สภาพพื้นที่อาจทำให้ภาพของมดบนเรือนยอดไม้ในป่าดิบชื้นระดับต่ำมีความชัดเจนมากขึ้น
4. ช่วงระยะเวลาของการเก็บตัวอย่างทุก 2 เดือน เป็นเวลา 1 ปี อาจใช้เวลาน้อย ในการตรวจสอบผลของการเปลี่ยนแปลงฤดูกาล การใช้ระยะเวลายาวนานขึ้นรวมทั้งเพิ่มความถี่ของการศึกษาเป็นทุกๆ เดือนอาจตอบคำถามการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลในมดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
5. การศึกษาแมลงบนเรือนยอดไม้ที่มีชี้อย่างกลุ่มเดียว แต่อาจเป็นแมลงในกลุ่มอื่นๆ และกระทำการศึกษาควบคู่กันไป ความเข้าใจถึงสังคมของสิ่งมีชีวิตในหลายๆ มิติที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น อาจนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ที่มีชี้อย่างแต่เป็นข้อมูลพื้นฐานและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ แต่หากเรียนรู้ถึงรูปแบบความจำเพาะเจาะจงของแมลงกับต้นไม้ที่มีพืชหรือต้นไม้ที่เป็นประโยชน์ทางยารักษาโรค สารเคมีที่พืชหรือแมลงสร้างขึ้นอาจนำมาสกัด ยาฆ่าแมลงหรือยารักษาโรค ซึ่งอาจก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมนุษย์มากยิ่งขึ้น